

4. ભૂલી ગયા પછી

પ્રસ્તાવના

રઘુવીર ચૌધરી નો જન્મ ૫ મી ડિસેમ્બર ૧૯૩૮ના રોજ ગાંધીનગર જિલ્લાના બાપુપુરામાં થયો હતો. નવલકથા, વાર્તા, એકાંકી, નિબંધ, વિવેચન, રેખાચિત્ર, પ્રવાસ, ચિંતન, સંપાદન, એમ સાહિત્યના મોટાભાગના પ્રકારોમાં તેમનું નોંધપાત્ર પ્રદાન છે. અહીં આ પાઠ એ “ત્રીજો પુરુષ” એકાંકી માંથી લેવામાં આવેલ છે. પાઠમાં સંબંધોનો વિચ્છેદ થી લઈને ફરી સંબંધ ના બંધન સુધી નું સુંદર નિરૂપણ કરવામાં આવ્યું છે. પાત્રોની ચર્ચા કરીએ તો મનીષા અને નરેન. નરેન એક વન અધિકારી છે. બંને જણ એકબીજાને ખૂબ જ પ્રેમ કરે છે. અને બંને લગ્ન કરવાની ઇચ્છા ધરાવે છે. પણ મનીષા ના પિતા વિરાટ પુત્રીના સ્વભાવથી અજાણ એમ સમજે છે કે પુત્રી બીકણ સ્વભાવની છે અને જો વન અધિકારી સાથે પરણશે તો જીવી શકશે નહીં, એવી બીકથી તે લગ્નની ના પાડે છે. લગ્ન ન થયા છતાં બંને નો પ્રેમ જળવાઈ રહે છે. પાઠના બીજા પાત્રોની ચર્ચા કરીએ તો સલોની અને કનોજ એ પર્વતારોહણ શિબિરમાં પર્વતારોહણ માટે આવેલા છે. અને બીજું પાત્ર છે આનંદ એ મનીષા નો ભાઈ છે.

આબુ પર પર્વતારોહણ-શિબિરમાં આવેલાં સલોની અને કનોજ ખભે દોરડાં ભરાવી સ્ફુર્તિથી ચાલ્યાં આવે છે. એમની વચ્ચે (૧) બાળપણના સ્નેહી નરેનને જોઈને મનીષા ભાષણ કરતાં અટકી ગયેલી. (૨) અકસ્માતો નડવા છતાં એણે હિમાલયનાં શિખરો સર કરેલાં અને (૩) ગઈ કાલે એણે એક કુટુંબને રીંછ સામે રક્ષણ આપી બચાવી લીધું - એ વિશે વાતચીત થાય છે. એ બંને હવે વનાધિકારી નરેનના નિવાસે આવી પહોંચ્યાં છે.

સ્વાધ્યાય

1. નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો.

1. મનીષા દેસાઈએ સુરતી કુટુંબને કોના હુમલાથી બચાવેલું?

(A). રીંછ.

(B). વાઘ.

(C). દીપડો.

(D). જંગલી ભૂંડ.

2. 'નરેને કઈ તાલીમ મેળવી હતી.?

(A). ઘોડેસવારીની.

(B). વન સંરક્ષણની.

(C). પોલીસની.

(D). પર્વતારોહણની.

2. નીચેના પ્રશ્નોના એક-એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

1. રીંછ માણસને જોઈને શું કરે છે ?

ઉત્તર. રીંછ માણસને જોઈને ઝનુનથી હુમલો કરે છે.

2. નરેન લગ્નના માંગા પાછા શા માટે ઠેલતો હતો ?

ઉત્તર. નરેન લગ્નના માંગા પાછા ઠેલતો હતો કારણ કે, તે જે કન્યા પર કવિતાઓ લખતો હતો. તેણે લગ્નની ના પડી હતી.

3. નીચેના પ્રશ્નોના બે-ત્રણ લીટીમાં ઉત્તર આપો.

1. નરેન જે મનીષાને ઓળખતો હતો તે મનીષા કેવી હતી ?

ઉત્તર. નરેન જે મનીષાને ઓળખતો હતો તે મનીષા નમણી, નાજુક અને ડરપોક હતી જે ગરોળીથી પણ ડરી જતી હતી.

2. વિરાટભાઈએ મનીષા અને નરેનની સગાઈની ના પાડી કારણકે...

ઉત્તર. વિરાટભાઈએ મનીષા અને નરેનની સગાઈની ના પાડી કારણકે નરેન વન સંરક્ષણ અધિકારીની નોકરી કરતો હતો અને તેમની દીકરી મનીષા નાજુક, નમણી અને ડરપોક હતી જે વનના સિંહની એક ત્રાડ સાંભળી મરી જશે તો નરેનને વિધુરનું જીવન જીવવું પડશે.

4. નીચેના પ્રશ્નોના સાત-આઠ લીટીમાં ઉત્તર આપો.

1. મનીષાનું પાત્રચિત્રણ કૃતિને આધારે લખો.

ઉત્તર. મનીષાએ રઘુવીર ચૌધરી દ્વારા રચિત એકાંકી 'ભૂલી ગયા પછી' નું કેન્દ્ર પાત્ર છે. મનીષાએ એક નમણી, નાજુક અને સુરૂપ કન્યા છે. સાથે સાથે ડરપોક પણ છે, જે એક ગરોળીથી પણ ડરી જાય છે. મનીષાના પિતા વિરાટભાઈ શિકારી છે. મનીષા નરેન નામના છોકરાના પ્રેમમાં છે. જે વન સંરક્ષણ અધિકારીની નોકરી કરે છે. તેથી મનીષાના પિતા પોતાની ડરપોક પુત્રીની સગાઈ નરેન સાથે કરવાની ના પાડે છે.

નરેન સાથે સગાઈની ના થતાં દ્રઢ સંકલ્પ અને આત્મબળથી પોતાને મજબુત બનાવે છે. તે પર્વતારોહણની તાલીમ આપે છે. તે દરમિયાન મનીષા ત્યાં ફરવા આવેલ સુરતી કુટુંબને પોતાની બહાદુરીથી રીંછના હુમલાથી બચાવે છે. અને

પોતાના શૌર્યનું પ્રદર્શન કરે છે. તેનાથી તેના પિતા ખુબ ખુશ થાય છે. અને પોતાની દીકરીના ખુબ વખાણ કરે છે તથા નરેન અને મનીષાના લગ્ન માટે હા પાડે છે અને આશીર્વાદ આપે છે. આમ, મનીષાના પાત્ર દ્વારા લેખકે નારી શક્તિનો મહિમા દર્શાવ્યો છે.